

október 5. Marcco az alandor dráma 6 az erőművész. az menyasszony. n. Főszerepben a Pattachon.

גריכישע פון גרונדען שפדען גריכישע פרימא ד פרימא

פרימא ד פרימא

פרימא ד פרימא

12. központ

Bélesárúk. Lloyd 2899

resünk

rotválókést

et!

dro and 65

et!

eték és kben

ények, ések,

et!

et!

et!

et!

székhely: Budapest, V. kerület, Széchenyi utca 10. Szerkesztő: Róbert. Kiadó: Képzőművészeti Kiadó. Alapítvány: Magyarországi Zsidó Párt. Alapítva: 1924. Október 7. Keddi.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK	
Romániában	
Egész évre	— 250
Félévre	— 150
Negyedévre	— 100
Egy hónapra	— 85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lej	
Bukarestben	— 5—
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— csk 30—
Egy szám	— 150

1924 október 7 Keddi

Csuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 226. szám

5685. Tisri 9

Az első lépés

Berlinből nagyjelentőségű esemény hírére hozza a távirat. A hír szerint a népszövetségben egy dunai vámkonföderáció megalakításáról tárgyalnak, melybe az utódállamokon kívül Ausztriát is belevonnák. A német jelentés a híres hozzáfűli azt a különösen hangzó megjegyzést is, hogy egy dunai konföderáció megalakítása a német nagyipar versenyképességét veszélyeztetné. Bármennyire tiszteljük a német nagyipar érdekeit, egyszerűen teljesítőképességét, a hír mégis örömet kelt bennünk. A dunai vámkonföderáció megalakítása a Kelet-európában újonnan alakult államok érdekeit, békéjét és fejlődését sokkal erőteljesebben biztosítaná, semmint az a német nagypártok szemérmes okokból a német nagyipar szempontjait szem előtt lehetne tartani. A dunai vámkonföderáció eszméje nem új keletű, Kossuth Lajostól a magyar pacifista politikuskokig mindenki ebben látta a nemzeti érdeket és politikai irányban divergáló népek együttműködésének lehetőségét. Most, hogy az erősen poliglott jellegű Kelet-európa népei önálló nemzeti államokba tömörültek, az új államalakulások súlyos gazdasági komplikációkat okoztak, amelyeknek nemcsak a legyőzött, hanem a győző államok is súlyosan megéreznek. Azok az új államok, amelyek a háberu utáni politikai alakulás által gazdag nyersanyagterületekhez jutottak, a könnyező vámhatárok folytán kedvezőtlen piaci viszonyokba kerültek; viszont azok az államok, amelyek elvesztették régi nyersanyagterületüket, iparuk visszafejlődésével fűsztek súlyos gazdasági politikai problémákat. Így tehát a földrajzilag egységes területre szorított új államalakulatok, tekintet nélkül legyőzött, vagy győző voltak, gazdaságilag mindenképpen rosszul jártak és gyors iramban rohantak a gazdasági krízis felé.

Ami az általános európai gazdasági és kulturális zűrzavar leküzdése szempontjából az európai egyesült államok megteremtése jelentene, ugyanazt jelenti kisebb keretben a dunai vámkonföderáció megteremtésére irányuló akarat. Ha tehát a genfi konferencia — hír szerint — egész komoly formában kezdett tárgyalásokat a dunai vámkonföderáció megteremtésére, ezeket a tárgyalásokat első lépésnek tekinthetjük a kelet-európai konszolidáció intézményes biztosítására. Mert az egységes vámterület, míg egyfelől a benne érdekelt államok gazdasági energiát kimerítlenül nagy fejlődéshez segítsé, ráadásul — éppen a gazdasági kiegyensúlyozódás révén — a nemzeti és politikai ellentéték élet is letompítaná az egyes dunai nemzetek között. Nem pusztán frázis az, hogy a gazdasági érdekösszegek mindenkor elősegítik a kulturális és lelki közeledést, különösen ha ezen érdekösszegek keretében az egyes népek megfelelő anyagi jóléthez jutottak.

A dunai vámkonföderáció tényleges létrejötte tehát nemcsak a ma ezer akadályokkal küzdő gazdasági vérkeringés lüktetését tenné elevenebbé, nemcsak a múlt kelet-európai pénzügyi viszonyok tisztázódását segítené elő, hanem megteremtésé azt a légkört is, mely a termelés zavartalanabbá stabilizálná. A dunai államok gazdasági egységét nem meddő ideológiák sürgetik, hanem olyan földrajzi adottságok, melyek még a politikailag monstruózus Habsburg-mozarchiát is — pénzügyileg, iparilag és közlekedésszerűleg — fejlődésképesévé tették tudta varázsolni. A vámkonföderáció az egyes új államok gazdasági érdekeit nem korlátozná, csupán szélesebb területekre osztaná el, mivelháza a termelés és a felvevő piacok viszonyát, megszüntetné a vasúti hálózatok szétválasztásával járó hátrányokat. Az általában, ugynevezett nagy európai politika szem-

szegéből nézve is, szinte kiszámíthatatlan horderejű lenne a dunai vámkonföderáció megalakítása. A gazdasági egység kompaktabb politikai szolidaritásba tömörítene a távolabbi Kelet- és Nyugat felé is olyan imponáló egységet demontstrálna, melyet szemben feltétlenül megtorpanna a ma még élénk bizalmatlanság.

Románia, amellyel, hogy nemzeti és politikai szuverenitását a dunai vámkonföderáció keretében is teljes mértékben tudná biztosítani, sok olyan súlyos gazdasági természetű hátrányt tudna kiküszöbölni, melyek ipari fej-

lődését, pénzügyi viszonyainak megjavulását a általános belső konszolidációt késleltetik. Bekapcsolódva a dunai államokhoz át a nyugati államok gazdasági szférájába, hatalmas nyersanyaggazdasága révén rövidesen iránymutatást tudna a dunai gazdasági életét, amitől az a bizalmatlanság, amely ma irányában meggyílvánul, hamarosan elvesztendő élet és lufellátó erejét. Az pedig nyilvánvaló, hogy a gazdasági határok ledőlésével a Románia ellen irányuló politikai feszültség is rövidesen megszűnne és olyan politikai biztonságot teremtené Románia részére, amelyet a mai elzárkózottság sehogy sem tud megteremtteni. (S. I.)

Palesztina a népszövetség mandatárius bizottsága előtt

Sir Herbert Samuel lesz az előadó. Az arabok kifogásai

(Genf, október 6. Az Új Kelet tudósítójától.) A népszövetségi tanács mai ülésén Branting, a svédek azelőtt képviselője kérdést intézett azon mandatárius területek nyelvében, amelyek egykor a török birodalomhoz tartoztak. A kérdés így hangzott: „Mi a népszövetségi tanács feladata a területek tekintetében, amelyeket tudvalevőleg a lausannei egyezmény harmadik pontja szabályoz?”

Lord Parmoor, a brit képviselő azonnal felelt. Válaszában kifejtette kormány véleményét, amely szerint a népszövetségi tanács a területek fölött a döntőbíró szerepét vívni minden esetben a lausannei szerződés intézkedéseinek figyelembevételével.

A népszövetség állandó mandatárius bizottsága legközelebbi ülésén mindenképp letárgyalja és alaposan megvizsgálja Palesztina és Irák (angol mandátum), továbbá a Szíria és Libanon (francia mandátum) mandatárius ügyeit.

Palesztina közigazgatására szóló jelentést Sir Herbert Samuel, Palesztina kormányzója

fogja előadni, aki a előbb legközelebb már Genfben utazik. Sir Herbert Samuel ezenfelül felszól fog mindazon kérdésekre, amiket a mandatárius-bizottság tett Ormsby Gore sorsadnak júliusban előterjesztett jelentésére.

A cionista exekutíve tanácskozásokat folytatótt abban az irányban, hogy a mandatárius bizottság októberi ülésén a Jewish Agency milyen módon képviseltesse magát. Elhatározták, hogy irásos jelentésben számolnak be a Jewish Agency palatinai munkájáról és a közigazgatásban való részvételének kiterjesztéséről.

Itt említjük meg, hogy a palesztinai arab exekutíve a népszövetség mandatárius bizottsága elé memorandumot készült terjesztetni, amely kifogásokat emel a palesztinai kormány bevándorló és földvásárlási politikája ellen. A memorandumnak, ha ugyan valóban benyújtják, előreláthatólag nem lesz semmi hatása, csak úgy, mint ahogy az addigi arab memorandumoknak sem volt.

Biztosra veszik a Macdonald-kormány bukását

A kabinet többsége nem járul hozzá parlamentti vizsgálóbizottság kikiáltásához a Campbell ügyben. Baldwin csalásnak minősíti az angol-orosz szerződést

(London, október 6. Az Új Kelet tudósítójától.) Mialatt parlamentti körökben megoszlanak a vélemények arról, hogy megbukik-e szerdán a Macdonald-kormány, az összes pártok biztára veszik, hogy néhány héten belül új választások lesznek. A kormány aziránt orientálódott a pártoknál, vajjon beleegyeznek-e abba, hogy a választások napja november nyolcadika legyen. Holnap minisztertanács lesz, amelyen a kormány arról fog határozni, hogy milyen álláspontot foglaljon el a szerdai vitánál, amely az államügyész eljárásáról fog megindulni Campbell kommunista lapszerkesztő ügyében. A kormány tagjaiak többsége aziránt a liberálisok pótdívtványát elfogadhatatlannak kell deklarálni s így parlamentti vizsgálóbizottság kikiáltását nem fogadhatja el a kormány. Ha előbb a liberális pótdívtvány kerül tárgyalásra s a konzervatívok és munkáspárt szavazataival szemben megbukik, akkor a liberálisok többsége a konzervatívok általános bizalmatlansági javaslata mellett fog szavazni, ami a kormány bukását fogja maga után vonni.

A mai estilapok legvalószínűbbnek tartják, hogy a kormány ezen a héten megbukik. Lehetségnak tartják, hogy Macdonald szerdán hajlandónak fog nyilatkozni arról, hogy mégis hozzájárul a liberálisok pótdívtványának értelmében megindítandó vizsgálathoz. Esetesen is komoly erőpróbája lesz még a munkáskormánynak az angol-orosz szerződés, amely ugyancsak maga után vonhatja Macdonald bukását.

Baldwin volt miniszterelnök, a konzervatív párt vezetője Newcastlban nagy beszédet tartott a nemzeti unionista szövetség évi közgyűlésén. Baldwin bejelentette, hogy külsőben áll a harc a kormány ellen az orosz szerződés miatt. Biztositotta hívelt, hogy minden eszközzel meg fogja akadályozni az oroszoknak szánt kölcsön megvalósulását. A szovjetkormányval kötött szerződés szerinte csúsz, azok pedig, akik abban hisznek, hogy Oroszországgal kitűnő üzleteket lehet kötni, keservesen fognak csalódni. Az oroszokkal való kereskedelem hasznát Németország aknázza ki.

London, október 6. A sajtó elkerülhetetlennek tartja az őszi választásokat. A munkáspárt választási agitátorai már a vidéken dolgoznak. Macdonald a munkáspárt keddi ülésen közli a kormány tervét a választásra vonatkozólag.

Glynes az ujjáiróknak kijelentette, hogy a kormány realizálta kereskedelmi politikája sikerét az orosz angol szerződésben, amelyet az előző kormányok is ühajtottak. A munkáspárt érdeme a Németországgal való megegyezés is. Weathley miniszter Birminghamban mondott beszédében a választásokat néhány hét kérdésekné mondotta.

Daruváry külügyminiszter lemondott

Budapest, október 6. Daruváry külügyminiszter ma személyi okokból lemondott. Lemondását elfogadták. Utódja hír szerint egyelőre Bethlen István miniszterelnök lesz.

Weizmann fogadtatása Jeruzsálemben

A zsidó nemzeti szervezetek központjait áttelepítették Palesztinába

(Jeruzsálem, szeptember 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Chaim Weizmann, a cionista világ-szervezet elnöke szeptember huszonegyedikén érkezett Palesztina fővárosába, Ktsh szendes városában. Az elsőket a zsidó testületek lelkes ovációkban részesítették. Weizmann legközelebb tárgyalni fog az exekutív palesztinai tagjaival, továbbá más kormánytényezőkkel az újlépítés módjáról, a palesztinai zsidóságnak a Jewish Agencyben való képviseléről és a legfontosabb zsidó nemzeti szervezeteknek Palesztinába való áttelepítéséről.

Szeptember huszonötödikén dr. Weizmann Tel-Aviv városát látogatta meg, ahol nagy ünnepek között fogadták. Huszonhatodikán ismét visszatért Jeruzsálembe, ahol megkezdődtek a tárgyalások. Dr. Weizmann több napon át kíván foglalkozni a kolóniák ügyeivel és ebből a célból hosszabb látogatást fog tenni a Nemzeti Alap összes kolóniáin, szonfial mindenütt, ahol zsidó munka folyik.

Anatole France halálos beteg

Anatole France betegségről a napokban ismételtelen híradások jelentek meg. Az atolsó jelentések szerint az agy költő állapotában súlyosbodás állott be. Anatole France néhány hét óta a Tours melletti La Becheville nevű kis birtokán élt felsőházzal, akiről néhány évvel ezelőtt volt felelet és annak tizenhét éves leányával. Betegsége előtt időrelidőre elhagyta udvarházát és bement a városba, hogy részt vegyen egy-egy munkássággyűlésen, vagy a tanítók kongresszusán és előadást tartson a nevelésről és a tanítóknek a gyermekek iránt való kötelességéről. E beszédekét „Jobb idők felé” címmel adták ki és most az irodalmi élet egyik szenzációjává. E beszédekben ugyancsak aktuális kérdésekhez szól hozzá a költő, leszárnai az igazságokat és tanulságokat és megmutatja az övényt, amelyen az emberiségnek haladnia kell. A könyv kiadására azért is szükség volt, mert Anatole France szava a gyűlölködésben nem tud érvényesülni. Sem organuma nincs, sem aláfesteni nem tudja szóközi teljesítményeit. Így azonban a könyv utján egyszerűen érvényesülnek azok a gondolatok, melyek a haladás ügyét szolgálják.

A költő egyike a legnagyobb könyvbarátoknak. Még ma is, nyolcvan éves korában, szenvedélyesen gyűjti a könyveket. Brandes György erről jellemző esztét jegyez föl. A nagy kritikus elmondja, hogy első látogatása alkalmával feltűnt neki, hogy könyvei között egyetlen modern szepirodalmi könyvet nem talált.

— Vajon az ön könyvei is hiányoznak a gyűjteményből?

Brandes azt a meglepő választ kapta, hogy valóban egyetlen Anatole France-könyv sincs Anatole France könyvtárában. A kritikus úgy látta: őt a régi könyvek környezetében, mintha az a bizonyos szerzetes lenne, akiről maga rajzolt meg „A pártitűs angyalok” című művében.

A háboru óta a hetvenes évek ember a lelki változások egész sorozatán ment át. A háboru kitörésekor hitt Németország bűntudatában és magas kora ellenére hadiszolgálatba akart állani, azonban nem engedték és a hadvetéséért büntetésre, hogy tollára nagyobb súly van, mint kardjára. A háboru során felismerte az igazságot és ugyanolyan lelkesedéssel harcolt a béktért, mint a Dreyfus-időben az ártatlannal elítélt kapitányért. Amikor vége lett a háborúnak, a nagy versaillesi eszlődés átvitlte őt az ellenséges táborba. Később felvilágosították a baleldali erőszakról, tiltakozott a moszkvai szociálforradalmárok elítélés ellen, mire kizárták őt a kommunista pártól. Nem törődött vele, mert amikor Oroszország gyermekei éheztek, nem látott mást, csak a szerencsétlenek fakó arcát, nem halott mást, csak a halódók hűgését és vagyonsát utolsó centimesig az éhezőknek adta.

Barátai remélik, hogy az aggyastán egzemégre renbe jön és újból remélni lehet, hogy a tálen újabb irodalmi teljesítménnyel fogja megiegni a világot.

Bécsben új nyomdászsztrájk készül

Bécs, október 6. A bécsi államnyomda és a „Wiener Zeitung” munkásai elhatározták, hogy bérkövetelésük elérésére hétfőtől kezdve passzív ellenállást fejtenek ki.

Félév múlva lesz aktuális az angol kölcsön

Egy nagybank igazgatója tárgyal Londonban

(Cluj-Kolozsvár, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány kölcsönkiszoró akciója nem akar haladni abban a tempóban, ahogy az az ország érdekében is kívánatos volna. Az angol kölcsönről, amelynek megszervezését tavaly óta tárgyal-mazza a kormány, a következő jelentés szólna: A kormány folytatja akcióját egy londoni kölcsön ügyében. A kölcsön elismunkálatait Barbu

Szilágyi keresz adította meg, majd Oroszola bank kormányzó felváltta, most pedig egyik bukaresti nagybank igazgatója utazott az angol fővárosba a további tárgyalások vezetésére. Jól informált körökben nem hiszik, hogy az ötmillió fontra tervezett kölcsönből hat hónap előtt valóban lehessen, mert most az angol piac a német és görög kölcsönökkel van elfoglalva.

Perselyklürités felhívás

Motto: Minden zsidó házban legyen K. K. L. persely és minden perselybe naponta 1 lej.

A főújságok alkalmával minden zsidó számat vet magával, mi jót és mi rosszat tett az elmúlt esztendőben és fogadalmat tesz, hogy a jövő esztendőben eszelekedtelben zsidóhoz méltóan fog viselkedni.

Most, amikor a számonkérés és fogadalom ideje elérkezett, a zsidó testek számonkérésénél Ercc Jiszrael felépitésére mi is figyelemesítjük zsidó testvéreinket. Figyelmeztetjük arra, hogy a jövőben fokozottabban mértékben gondoljanak azokra a zsidó testvéreikre, akiknek Ercc Jiszraelben való letelepedésük fölük függ.

Eznek a számonkérésnek és figyelmeztetésnek a legaépizőbb formája a perselyklürités.

A számonkérés és fogadalom könyvét Szukoth másodünnepén zárják le az égen, ha tehát a perselyklüritést Szukoth másodünnepén tartjuk meg, módjában van minden becsületű zsidónak Ercc Jiszraelért jó tetteivel a múlt bűnait enyhíteni és fogadalmat tenni, hogy az elkövetkezendő évben becsülettel fog az Ercc Jiszraelben letelepedni akaró zsidó testvéreire gondolni.

A K. K. L. perselyekből összegyűlt pénzből az ország földjét váltja vissza és azt hontalan zsidó testvéreink adja örök birtokba, úgy, hogy a föld mindörökké a zsidó nép közvagyonává marad. A persely összegét ne kicsinyeljük le, mert ha mindenki naponta csak 1 lej dob a perselybe, olyan hatalmas összegekre rug a világon kihelyezett perselyek eredménye, hogy a mi kis országunkat könnyen felépíthetjük.

Zsidó tömegünkben állandóan fokozódik az akarat arra, hogy Ercc Jiszraelben letelepeijék. Azonban ez csak úgy lehetséges, ha a K. K. L.-nek nagy összegek állnak rendelkezésére, hogy széles kiterjedésű területeket vásároljanak vissza a letelepülők számára. Erre igen fontos, hogy az Őök helyégre a perselyek útján elérhető maximális eredményt igyekezzenek felhozni.

Arra kell törekedni, hogy minden persely negyedéventént minimális 50 lej hozzon, ha ennyit nem tartalmaz, úgy a klüritéskor kérjük ennek az összegnek a megváltását, illetve annak kiegyenlítését, amél is inkább, mert az egyre emelkedő nyomdarák miatt ennél kisebb összeget névszerint nem tevéthetünk ki.

Abban a reményben, hogy a perselyklürités alkalmával, a persely tartalmával a K. K. L.-nek lehetővé teszi, hogy a Jiszrael völgyében előrelátható további földet szerozzen vissza és ezzel azt az új honfoglalást hatalmas területtel gyarapítsa, kérjük fogadják szívesen a persely klüritésére megjelenő megbízottainkat.

5685 Tisri hó Cluj, 1924 Október hó

Cionista üdvözléttel K. K. L. Erdélyrezi Irodája Cluj Cal. Reg. Ferdinand 48.

A szolnoki ítélet hatása

ismét megjelentek a gummibotok

(Budapest, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyarországi antiszemitizmus embis, gummibotos „tilengés” az elmúlt esztendőben alultak, végtelen fejlődésére a magyar fajvédelem aváb vezérének. Bethlen István gróf konzolidációs politikája teljes sikerrel járt, sikerült a dühöngő jel-szavakat az utcáról és teraszról visszazovítani — a hivatalokba. Hogy ez így történt, bizonyított rá Bethlen István arepirtóan nyugodt fellépése a genfi konferencián, ahol egy imádnivaló gesztussal példát tért a demokrácia mellett és nagy meggyőződésével adott kifejezést, hogy a lelkek kibékítése mindennél fontosabb feladat Európa helyre-állítása érdekében.

Ezt mondta a szimpatikus fellépésű magyar gróf Genfben és ugyanakkor egy képrázatosan érdekes indoklás ítélet hangzott el Szolnokon, ahol a fajvédelem gyilkos hőhárleányai fölött mendott szentenciát a független magyar bíróság. Azt fejtegette ez a bámulatosan naiv indoklás, hogy a gyilkos bombakészítők szeregét nem lehet ártalmatlenná tenni, mert a magyar rendőrség a vallomások brutális eszközökkel csikarta ki. A magyar bíróság nyugodt lelkiismerettel nem ítéltette el őket, mert elegendő bizonyították nem állott szembe a banditák tagadásával.

Visszont a független magyar bíróság nyugodt lelkiismerettel becsütötte szabadlábra a „késztelenül súlyosan gyanus” vádlottakat” dacára az ügyész ellenkező indítványának és dacára annak, hogy a büntető perrendtartás airandeli az ilyen „késztelenül súlyosan gyanus” vádlottak vizsgálati fogásgba való tartását még akkor is, ha elegendő bizonyították hűjják az első fekon nem lehetett elítélni őket. Pont!

Hz a tény, amely tragikusan igazolja Bethlen gróf arepirtóan nyugodt politikai vitorlását, aki számított arra, hogy elég a dühöngő terrort tölő és igazságosság látszatával bemázolt terrort álekitani és a mévelt külföld botrány nélkül fogja végighallgatni a demokráciáról tartott szölamait. Mindenben igaza volt a derék grófnak, csak egyben tévedett. Abban, amikor azt hitte, hogy az

antiszemitizmust, respektíve a meeters'gesen csinált, következőleg üzleti alspokon nyugvó antiszemitizmus korlátolni, illetőleg intézményesíteni lehet. Nem! Az üzleti antiszemitizmusnak, tarnaészetéből folyó okok miatt, elegendetelenül szüksége van az utcára.

Ezt a belülről fakadt érzést honorálta a szolnoki ítélet és ez oka annak, hogy Budapeston

ismét megjelentek a gummibotok.

Az Alma Mater kapujáhozismét becsvekelték magukat a „bajtársi szövetséget” megbízottai, akik a gummibot lakonikus rövidségű érvvel biztosították zsidó bajtársaikat az együttérzésről. Mintegy hat zsidó diák kapott maradandó nyomot a bajtársaság megnyilatkozásától, köztük Pikler Emil nemzetgyűlési képviselő fia is, akiről már az elmúlt évben is az ablakon keresztül szerettek volna eltávolítani az egyetemi ifjak.

A magyarországi zsidóságot érthetően hangolta le a szolnoki ítélet, hisz nem kevesebb törtést itt, mint az atrocitásoknak bályegzett, és a kormány eszelekedeteivel intézményesített gyilkosságok megértése és felmentése. Csengradon egyhamar nem fognak táncolni a zsidók. Amikor a nemzeti kö-széké kiküldött gyilkosok megjelentek a közsgben, a zsidó kereskedők lehúzták rellőikat. Be a rellő-lehúzás jellemzi ma a magyarországi zsidók hangulatát és helyzetét 1924-ban, Bethlen István gróf genfi beszédét követő napokban.

Hölgyeim! Mélyen leszállított árak mellett drasztika filz és bársony modelljeit az

”IDEAL”

kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Golya-druházzal szemben. Alakítások és formátások 48 óra alatt készülnek.

(Cluj-Kolozsvár) E noreo K. L. sziv igaz r. szite ügyel kor napsze egyr. egge és egaszeg. csül-tersege kövvelen, isztelligenci szite m. art beozott, de az egas mofányo v.

A páris dca s = 22 dossal, az pontig tel. zilig hogy tegező lev társai és tek, hogy sebészeti b professzor ma den i gyűgytásé Horieg-nu és Muresse segéddele árkedtek faerapontú tettek Jak

Amiko zott, hogy esontuber legvensült melihárye dése már

Es Du rég lázaba ágyon, a lehetetlen v resignáció val. Már magához zón tölük tisztalelt akisek ör volt, leirh zott el.

Ta amogy is éjszakai vi de ne bus mart ön u.

Egyik gyongad le látogatta b nehí, felt zult hét s gora ford elbeszélget Átmanent n

Ma fsketára, n Anap tudatának kodett és rak, hogy ez ampatá két napon cíkkel tar delután eg szenvedése

Jakobi jedt el a dobbant m saságokban egyúna tu táviró és elvítte a h deuttú sz jelentést.

Jakobi Dudi

(Cinjf-Kolozsvár, október 6. Az Uj Kelet tudósítójától) Hosszu hetek óta Erdélyben, de különösen Kolozváron sok tízezer ember az egészségtelen igaz melegevel és aggodó részvétellel kísérelte figyelni a Jakobi Dudi Duszának, a Haggibbor népszerű Dudijának egyre valóságosabb és egyre aggasztóbb állapotát. Az életvitel, az egészség és az egészség J-kobi Dudi, akit páratlan becsületessége, egyenes jelleme, kitartó szorgalma, közéleti, szerény és bájos modora, őriékes intelligenciája és mindig szorgalmas terméskészlete miatt mindenki szeretett és mindenképp becsült, nemcsak csapatának, a Haggibbornak, de az egész romániai sportnak dédelgetett személynéje volt.

Két súlyos betegség lázában győrtéve

A párisi olimpiai utána már tetteben horogcsa a gyilkos kórt, de öntelődőse lelkesedéssel, az ország népeinek érdekeiben, az utolsó pontig teljedte szívesen vállalt kötelességét. Azt hogy használt Kolozvárra, a gyilkos betegség leverte a lábáról. Hozzájárult, kibővíteni és sportbarátai minden lehetőséget kihasználva, hogy visszaszerezzék az életnek, a kolozsvári sebészeti klinikára helyezték el, ahol a tudós professzorok és lelkeskedő tanítványok szinte minden idejét és minden tudását az ő gyógyításának szentelték. Több Coriolan és H. Hingena Gyula professzorok, Róth, Lepedate és Marsson tanítványok Jakobi volt tanáreggéllel együtt álltak és naponta egybevitte ártók a beteg ágya mellett és a modern terápiát összes elert eredményeit próbára tették Jakobi Dudi megmentés érdekében.

Amikor az orvosok konziliuma úgy határozott, hogy műtéttel kísérik megakadályozni az atherosclerosisának továbbfejlődését, Dudi legfontosabb szervezeteit új betegség támadta meg, mellhártyagyulladás, amelynek rohamos fejlődése már a műtétet is megakadályozta.

És Dudi két súlyos és reménytelen betegség lázában ott győrtődött a alisikál betegsége, a harminöt éves életét élt, de a kikerülhetetlen véget előrelátó fiatal ember fájdalomos resignációjával békélve meg a halál gondolatával. Már napok óta tudta, hogy meg fog halni, megához kérte hozzátartozóit, hogy elbucuzzon tőlük. Öreg özvegy édesanyjától, akit a tisztalelkű gyermekek rajongásával szeretett és akiket öreg napjaira gyámolította és támogató volt, leírhatatlanul gyöngéd szavakkal búcsúzott el.

Dudi elbucuzik az élettől

— Tudom, — mondotta édesanyjának, akiknek szíve is gyöngé szervezeteit teljesen aláírta a sok éjszakai virrasztás — hogy sokat szenvedéltem, de ne búsuljon édesanyám, már nem tart sokáig, mert én úgy is meghalok.

Egyik kolozsvári úriasszony, akithez Dudi gyöngéd lelki köztársaság írták, napról-napra magától maga betegsége mellett. Hogy öröme okoson néhi, fehér ruhában mánt be hozta mindig. A múlt hét egyik napján, amikor már nagyon válságos fordult az állapota Dudinak, néhány percig elbucuztatott a lányával, aztán hirtelen minden álmában nélkül így szól:

— Maga is viheti már beferteni a ruháját feketére, nemcsak a ruhája lesz a fekete ruhára.

Aznap már nem lehetett hallani a szavát. Öntelődőse utolsó fellángolásával az életében ragaszkodott és kétségbeesve könyörgött kezelőorvosainak, hogy vágják le a lábát. Csakhegy akkor már az amputálás sem segíthetett. Derék, igaz orvosi kés napon keresztül a számszoros értelmében injekciókkal tartották benna a lelket, míg vasárnap délután egy óraker örökre megszabadult földi szenvedéseitől.

A gyászhar hatása

Jakobi Dudi halálának a híre futótűzként terjedt el a városban. A hír hallatára fájdalommal dobant meg a város népe és az utcákon és térszögökben könnyes szemmel adták az emberek egymás tudomására a sajnósemezt. Estére a táviró és a telefon már az ország minden részébe elvitte a hírt és ahol csak Dudit ismerték, mindentől kezdve magóbbanészel fogsdták a sajnósemezt.

Amikor a Rador távirati iroda a Nagyvársdo lakó Morar Teofil dr. nemzeti kapitánnyal közölte, hogy Dudi meghalt, Morar percekben keresztül zohogott bele a telefonba és csak annyit tudott mondani, hogy ő is eljön a temetésre. Az összes nagy és kis sportegyesületek, a romániai sportélet valamennyi jelentős tővezetői a részvételre önkéntelén árasztották el a Haggibbor sportegyesületet és a gyászoló családát. A vasárnap délutáni két sportmérkőzésen a mérkőző csapatok egy-egy percet abbahagyták a játékokat és néma főtessel bódultak bajtársuk emlékeinek. A mérkőzésre kijelölt Haggibbor együttes pedig spontán elhatározásából gyászának jeléül lemondta a játékot. A Haggibbor a maga halottjának deklarálta Jakobi Dudit és ő gondoskodott a temetéséről.

Temetik Jakobi Dudit

Hétfőn délután három óraker temették Jakobi Dudit. A Ferenc József-úti gyászház tágas udvarát feketére lepte el a gyászoló rokonok és barátok sokasága. Eközben és ezen jöttek el, hogy a kegyelet szívből fakadó szóját lerajják. Nemzetiségre való különbség nélkül a város szinte-jára ott telengött a koporsó körül. Nem kivétel részvét gyajttá egybe az embereket, az őszinte kegyelemek olyan spontán megnyilatkozása volt, amelyre Kolozváron már régen nem volt példa. Georgescu márton vezetőséggel kivont a Comitatul Regional egys vezetőre, Morar Teofil dr., a nagyvársdi egyesületek több reprezentánsával jött el a temetésre és a városi helyi egyesületek is elküldték a maguk képviselőit. Teljes számban részt ki a Haggibbor, a Barossia és a Tarbut-gimnázium két felső osztálya, akiket az intézet vezetősége azért küldött el a temetésre, hogy Jakobi Dudi páratlan jellemét az ifjúság ideáljának mintaképpé állítsa.

Glasner Akiba búcsúztatása

Két oldalt a ravatal mellett a Tarbut zómércsapata állott díszőrzéget. Glasner főrabbi búcsúztató beszédében szívemmarkoló hangon esztelte a család nagy fájdalmát és az alig néhány éve megindult zsidó népi regeneráció nagy veszteségét.

— Igaz zsidó és Haggibbor volt ő — mondta — köv, aki rajongó fanatizmussal szerette népét és kész lett volna életét is feláldozni népéért. Majd a halott fiatal barátaihoz fordult, dicserde őket, hogy szaktították a zsidóságot felmerülő asszimilációval és a zsidósághoz való visszatérés útját járják. Intette őket, hogy félton ne álljanak meg a ennek a visszatérésnek végső állomása az istenhez való magtérés legyen.

A Nemzeti Szövetség és a Haggibbor búcsuja

A főrabbi meghatásu beszéde után Weissburg Chaím dr. a Zs. N. Sz. alsínökre lépett a ravatal mellett és a szív mélyéből fakadó őszinte és keresztelen szavakkal búcsúzott el Jakobi Dusától.

— Ő volt az, — mondotta — aki megeremtette az erdélyi zsidó sportot és aki fanatikus lelkesedéssel harcolt velünk együtt a zsidó nép újjászületéséért. Majd ha eljutunk narszavirágos és aranykálászos földünkre, akkor ott is tudni fogjuk, hogy te, Jakobi Dudi is egyike voltál azoknak, akik földünk meghódításáért küzdöttek.

A Weissburg Chaím beszéde könyakra fahasztotta a gyászolókat, maem nem maradt számszon.

A Haggibbor nevében Giszakaly János búcsúztatta el Dudit, nemcsak vezető és pestikus lendületű szavaival.

— Jaj nekünk öregeknek, — mondotta — hogy így kell siratnunk, így kell temetnünk a mi gyermekünket. Olyanok vagyunk, mint a fa ága, akiről virágjában hullott le a leandó gyümölcs... Köszönjük neked a sok éjszákát, amit munkában töltöttél a zsidó ügyért való szent lelkesedésben... Halott gyermekünk könyörög érteünk, a zsidó népért, a zsidó fiataliságért, a te tevéredért, — a Haggibbor így búcsúzik el tőled.

A fájdalommal szép búcsúztató beszéd utolsó szavai a gyászolókat sokogásba fulladt. Az ortodox hitközség kántorának el mölé rohammja után a Haggibbor vezetőségének hat tagja: Sotter Aladar, Giszakaly János, Láb Ödön, László Jenő, Csodik Jenő és Noszin Mór ragadták meg a koporsót és vitték az útszen haladó gyászokosi után. A gyászokosi egész a temetőig útszen maradt, a koporsót a Haggibbor hat-hat tagja felváltva vitte a sorok között sorfala között. A gyászoló család mögött sorakozott fel a Haggibbor, utánu mintegy háromszáz ember hőmpolygott a temető felé. A Ferenc József-úton, a Wasselányi-úton, a Főúton és a Dák Ferenc-úton amerre a gyászmenet elhaladt, végce-végig zárva voltak az összes utcák, a kereskedők nemzetiségre való különbség nélkül a temetés órájában bezárták az üzleteiket. Így mutatva meg Kolozvár városa a gyászt.

Az utolsó búcsúztató

A temető udvarán megállt a halottas menet, a koporsót a földre tették és az egyes sporttestületek vezetői sorra tántelgették a koporsó előtt. Georgescu márton a Comitatul Regional és a CFR nevében búcsúzott Jakobi Dusától. A román sport halottjának nevezte Dudit, aki egész életében példás lelkesedéssel szolgálta a romániai sport érdekeit. Megindító volt Morar Teofil dr. beszéde, aki a bukaresti Comitatul Central és a nagyvársdi Comitatul Regional nevében beszélt. Morar Teofil a szeretet és a fájdalommal részvét hangján beszélt Jakobi Dudiról, akit néha szeszai fegyelmi büntetésre szert és aki fáradhatatlan lelkesedéssel állott ki mindig arra a posztura, amelyre kijelölték. Kranz E. n. a nagyvársdi Makkabasz sinökre, az összes nagyvársdi sportegyesületek nevében vett búcsút, Popescu Jucn szövetségi főpálytáros az Universtaténa, Mátral Géza pedig a KAC nevében beszélt.

Leisnerdorfer Sándor a KKASE nevében búcsúzott Duditól, aki kereskedelmi alkalmazos volt és bejelentette, hogy az egyesület legifjabb csapatát Jakobi emlékére Dudinak fogják elnevezni. Hirsch Eliazer dr. a válogatott játékosok nevében beszélt, Silvan Virgil a Victoria és Téfalusi L. jó a KMTÉ nevében búcsúzott. Majd Róza Mór, Jakobi Dudi főnöke lépett a koporsó mellé és megindító szavakkal búcsúztatta el a halottat.

A zsidó Pallék a Haggibbor játékosainak utolsó ádvöléséi mondotta el megindító szavakkal. Zsidó az ifjúsági csapat fájdalmát tolmácsolta, Wézel pedig a Haggibbor halottjának két fehérsapkáját tette le a koporsóra magtató szavak kíséretében. A búcsúztató beszéd után a koporsót lengedték a sírgödörbe és csupa koppantással dobant rá a gyatuliatlan deszkára az első gödörgy.

Jakobi az ideális futbalista mintaképe volt. Kétfő játékos, akit tudása mellett minden akaratú és lelkesedéssel belevitte a játékba. Kolozváron született 1900 novemberben 24-én. Középszkolai tanulmányait a kolozsvári állami polgári finiszkolásban végezte el, innas kikerülve a fővári Elnke drogériába tanulta ki a drogista szakmát. Ezenek tí működött a László-téle fővári drogériában, majd innas a Róme drogériába került. Sportműködését kezdte tí évvel kezdte meg a KAC ifjúsági csapatában. Csakhamar felkerült az első csapatba és ott játékos, azaz megalkalta az első erdélyi zsidó sportegységet: a Haggibbor. Pillanatig sem laborott, a Haggibbor megalakulása után azonnal belépett az egyesületbe a kivétal nélkül, minden egyes mérkőzésen részt vett. Haza város és őt nemzeti válogatott csapatban vett részt.

Jugoszláviában megfőkezik a korrupciót

Belgrád, október 6. Sándor király felhatalmazta a kormányt, hogy a parlament elé terjessze a korrupció megfőkezéséről szóló törvényjavaslatot.

Egyiptom teljes függetlenségét követel

London, október 6. A Beuter-ügynökség jelenté, hogy Zaglul pász felkérte Maedonaldot, vonja vissza az angol csapatokat Egyiptomból. Maedonald ezt válaszolta, hogy az angol csapatok jelenléte a Szausz-csatorna védelmére szükséges. Zaglul erre kijelentette, hogy Egyiptom magára vállalja ezt a védelmet. Maedonald visszautasította ezt az ajánlatot és kifejtette Zaglul pász előtt az angol egyiptomi szövetség előnyeit. Zaglul azonban haugulycs, hogy csak az angol csapatok visszavonása után hajlandó tárgyalni erről a kérdéssről.

id Oromola bank egyik bukaresti angol fővárosba a Jól informált köllő fontre terve valami lehessen, met és görög köll

adó házban legyex persely és minden naponta 1 lej.

rosszat tett az időközön másltóu

zámunkérésénél jük arra, hogy nek Eric Jisz-

perselyfűrités.

gben, ha tehát illetei zsidónak az elkövetke-reire gondolni. az azt hontalan ép közvagyona t dob a per-ajt hogy a mi

ben letelepei- rdelkészsére, t igen fontos, ék felhozni. t hozzon, ha illette annak ébb összeget

al a K. K. ezen vissza szívesen a

ja Cluj

gesen cainált, antisemitiz-yeisemi lehat. tarnaészetéből szüksege van

orálta a szol-ndapesten

ibotok.

beövekelték gbizettsi, akik rrvél biztosí-rről. Mintegy yomot a baj- k Pikler Emil ár az elmúlt ttek volna el-

ön hangolta b törtést itt, a kormány osságok meg- yhamar nem nemzeti kö- a községben, He a rolló- eidők haugu- István gróf

arak mellett sony modelt-

le Ferd- szemben. készültnek.

Impressziók az új Palesztinából

Irta dr. Pollák Sándor

VI.

Egy Erdélyben gyakran felhangzó kérdés: kivándoroljak-e, tudnék-e Palesztinában elhelyezkedni?

Kik vándoroljanak ki?

A Palesztinában letelepült új bevándorlók kilenctizedrészre orosz és lengyel zsidó. Oroszországban és Lengyelországban a kivándorlók szándékosságuknak oly nagy tömege él, hogy belátható időnkig kielégíteni képez e téren a jövőben előálló legnagyobb igényeket is. Ezek a zsidók az utolsó évtizedben a gyilkosságoknak, pogromoknak, nélkülözéseknek és szenvedéseknek oly borzalmas láncolatán mentek keresztül, hogy számukra Palesztina, ha semmi más nem is, mint szabadságot és életet, mint lehetőséget, hogy a legkesényebb munka mellett maradjon kenyere és a gyarapodásnak bármily lassú, de biztos menetét nyújtja: akkor is, amikor az teljes megváltás. Palesztinának az ilyen elemekre van szüksége. Csak ilyen emberektől remélhetjük, hogy ebből az országból, melynek háromnegyedrészét ma is lakatlan, mit évszázadok legbarbárabb pusztítása és rablógazdálkodás ideseit elő: immet elővariaszolják a bibliai tejjel-mézzel folyó Kanaánt. A helyzet tehát az, hogy az ilyen elemekkel szemben Palesztinának minél több emberre van szüksége. Más kérdés az, hogy mindezt nekünk szűkségünk Palesztinára... És ha valaki úgy találja, hogy igen, akkor természetesen alkalmazkodni kell az ottani életstandardhoz, mely számunkra jelenthet ugyan viszonylagos és minimális követelményekhez, viszont ugyanaz az orosz-lengyel zsidók részéről fejlődést és előrehaladást jelent. És a tényeken alapuló mentalitás kell hogy vezesse megfelelő keretekben az itteni zsidóság minden érdekeltő rétegét. Ehhez képest:

munkások, kik megelégednek, vagy bármilyen munkát elhelyezkedni, legyenek elkészülve arra, hogy ott nagy és kemény munkát kell kifejtésük (hegyesen sziklát robbantani, földet hordani, mekát csinálni, mocsarak lecsapolásánál segédkezni és bizony olykor olykor munkát esse kap. De hitvány mellett nemcsak hogy tisztességesen megélni, hanem alapos reménye lehet arra, hogy mint kiegészítő a Keren Kajemetől kapott földön önmagának dolgozhatik. Hogy a munkásságnak szociális szervezete a lehető legjobbra ki van építve és hogy Palesztinában kiképzésükük teljesen lehetetlen — fölösleges mondanom.

A középosztály

Iparosok, kereskedők, kistőkészek középosztálya. Aki ezen rétegből Palesztinában akar elhelyezkedni, ha csak tehetséges, előbb menjen ki és állapítsa meg közvetlenül, tud-e elhelyezkedni, nekem elhamarkodott tetteivel aszaporítsa a kétségbeesett agzistenciák számát. Általában jó és szorgalmas iparos, aki nemcsak dolgoztatni, hanem dolgozni is tud és egyelőre is tud mondani mindazon igényekről, mik nem életvitelszerűségeket — szabad és biztos megélhetést teremt magának. Ugyanez áll kereskedők, kistőkészekre nézve is, ha a konjunktúrákat nem az itteni helyzet alapján mérlegelik.

Intellektuálisok: Diplomás emberek, irodalmi csapón arra támaszkodva általában nehezen tudnának elhelyezkedni. A héber nyelv feltehetően szükséges, hatóságai érintkezését (ügyvédnek) az angol, a néppel való érintkezésnél az arab nyelv kivételével. Minthogy Palesztinában is fennáll az az általános megosztás, mely szerint legfeljebb a népmennyiség 10 százalékát teheti ki a szellemi osztály, kiképzésük, hogy e téren emelkedés Palesztinára a zsidó intellektuális magyar voltainál fogva talosított.

Nagytőke

Nagyitőkészek, gyáripar, nagykereskedelelem számára nemcsak normális rentabilitás, hanem egy csúszó és rohamosan fejlődő ország természetesen következményeként a gyarapodásnak és a befektetés leértékelésének csaknem végtelen perspektívája nyílik meg. Ezt költségtelestül igazolja az erdélyi nagyobb tőkésnek szinte fantasztikus erődísznye.

A társadalmi tagozódás amerikai ízd. Nincs különbség az és szolgál, munkaadó és alkalmazott között. Ezt nemcsak egy fejlettebb szociális érzés, a munkásoktól túlságú részének

intelligens volta, hanem főleg az involválja magával, hogy mindenképp tudatában van annak, hogy itt egy otthon alapítása történik és hogy azok, kik ebben bármely oldalról is közreműködnek: egymás tiszteltetését és szeretetét bíró egyenrangú testvérek. A különféle gazdasági tagozódások (egyéni vagy kollektív gazdaságok) és kereskedések erődíszében vannak. Mindenféle irányzat képviselve van és szinte biztos-

sággal lehet megállapítani, hogy a most még hatékony irányzatok különbözőségeiből a zsidó józanság és együttérzés egy az európai rohadó társadalmi rendszertől és szűkségektől mentes egészséges társadalmi rendet fog teremteni, mely egyfelől kizárja a nagytőkésnek a dolgozó elem rovására való végtelen társadalmi károsodását, másfelől az egyént nem súlyosbíthat le egy lélek nélküli numerussá.

Még nem késő!

Napjaink a bűnbánatnak napjai és közeledik a számvetés ideje: a jomkippur, melynek alkonyán a Nulánál lezáródik a nagy könyv és sorsunk megpecsételődik. De e napok sorsfordító napok s mit elmulasztottunk, teljesíteni mostan kötelességünk.

A Keren Kajemet Lejiszrael erdélyi irodája ennek átérzésében tovább folytatta akcióját, hogy ezáltal lehetővé tegye minden erdélyi zsidó számára, hogy kötelességét teljesítse saját népével szemben, hozzájáruljon a Szentföld, Erec Jiszrael megváltásához. A KKL munkásai e napokon is tovább folytatják munkájukat és ellátogatnak minden családdhoz e arra kéri, hogy ki még nem tette volna, újévi megváltás formájában röjje le kötelességét népével szemben.

Az Uj Kelet jomkippuri száma folytatáságosan közölni fogja a roshassanakot megváltásokat. Még nem késő, még teljesítheti mindenképp kötelességét azaz, ha az újévi jókívánságait az Uj Kelet jomkippuri ünnepe számában közlésezi. A zsidó nép ősi szokása nem egyetlen egy napot ünnepelel roshassanakor, hanem egy esztendőnek munkásságát. Soha se késő jót kívánni, soha se késő elmulasztott kötelességet teljesíteni.

És felszólítják azokat, akiknek lelkét eltölti az ima áhitata s kit megtisztelésül a Tóra elé hívják, hogy amikor ősi szokás szerint kegyes adományokkal köszönik meg a felhívás tisztességét, ne feledkezzenek meg Erec Jiszraelről és a Keren Kajemet útján járuljanak hozzá a Szent föld megváltásához.

És kik halottaikra emlékeznek, a jomkippuri mazkir áhitatban gondoljanak az élőkre is, Erec Jiszraelre és tegyék lehetővé, hogy ne csak a halottak feje alá jusson egy maroknyi Erec Jiszrael földje, de a zsidó munkások dolgozó keze alá, zsidó kezek magvetése elé, Erec Jiszrael földje.

Még nem késő, teljesítsétek kötelességeket.

A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrésszi Főirodája.

Forradalom a reklámban

A napokban találkoztam barátommal és nagyon csodálkoztam jó színe fölött. Még csak nem is nagyon régen rogyon cipőben és papírgalérián futkosott barátától barátához, hogy összekolduljon magának egy ebédre való. Most lakcipőben, elegáns fehér selyemmellényben láttam őt viszont, arany óráját nézte. Kiszűzött briliáns gyűrűt.

— Mi van veled, Thugut? kérdeztem. Mit csinálasz?

— Megtanultam, jól vagyok.

— Csak nem örököltél, hogy ilyen előkelő vagy?

— Nem örököltam, de van egy találmányom. Olyan, amelynek jövedelme hónapról-hónapra emelkedik és már vagy két tucat embert foglalkoztatok. Különben, ha lehetek valmit az érdeklődésben, a legnagyobb örömmel.

— Milyen alkalmasokat kaphattál nálad?

— Lehetnek az utasom.

— Köszönöm, de ekkor nem értek semmi kedvet és lehetőséget.

— Nem tartozol dicősrni az árut. Minden munkád abból áll, hogy lebecsülsd az árut.

— Csodálkozom, hogy megveregette a vállamat és így szól:

— Látod ez az én találmányom. Nagyon egyszerű dolog, de forradalmi gondolat. Abból áll ugyanis, hogy újsmertéket reklámozni csinálunk. Mert eddig mi volt a reklám lényege? Az, hogy dicősrünk az árut, amit el akartunk adni.

— Áé te találmányod pedig?...

— Az én találmányom pedig egy reklám-irodából áll, amely sok ágazattal dolgozik. Ezeknek az a feladatuk, hogy fozomnak egy bizonyos áru után való keresést és pedig azokat éppen, amelyeknek gyártói vagy kereskedői az én forradalmi reklámötletüket veszik igénybe.

Vagyis: nemcsak feldicsérni megdicsőíteni árut, hanem eljárnak az üzletkebe és lebecsülik a konkurrensok áruit. A helyzet az, hogy ügynökeim egész nap futkosnak az utcákon, beállítanak a boltokba, nem azért, hogy vásároljanak, hanem hogy beírassák mináljanak.

Az egyik panaszuknak egy bizonyos szappan-gyártmány miatt, amelyet állítólag megvesztés-rols, a másik beírassák cipők miatt ordít, a harmadik a nyaklátkészítő műanyagát dicősröjje.

Ezután aktívák lépnek az ügynökök, akiknek feladatai reklámreklám abozonni, bemaszuk a boltba és felkínálják az árut, amikről az én ügynökeim dühöngés közben csak dicősröjten és ugyancsak meledélkezzen dicősrök. A cég ügynökeinek tehát az megkönyörölkés a munkát.

Mármint már belepőten hozzá ügynökök. Mert kritizálai és ordítani hallgatnak tudok.

Miesmacher

Mézeskalács

(Emőd Tamás és Szirmai Albert dalfáltéka. Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban)

A „dalfáltéka” megjelölés szintén nem szonominálja, hanem megkülönböztetés akar lenni mindentől, amit rendszeren operatnek hívunk. És valóban úgy érzünk, hogy az egyszer nem a szöveg íródtát a szöveg kedvéért, hanem egy vérből töltött munkájára születte meg a kiegészítő és aláfestő muzsika. Emőd Tamás egy bájos mesejátékot írt, mégpedig magyar népmesejátékok. Nincs benne semmi egoverő, új, vagy megdöbbentő, nem „Kék madár” és nem is „Hattyúvő”, de a maga bájos, indokolatlan népmesei névtelével az első sorától kezdve mindvégig beleszövik az ember szívébe. Ugyanezt kell megállapítani Szirmai Albert dicsőit, minden lársát, műduhajkodástól mentes balkaagu magyar motívumairól. A mese egy bajdós katonáról szól, aki buzdosó útján megtalálja szíve szerelmét és a vízáron egy mézeskalácsszívet vesz neki. A vízáron megjelenik a királykisasszony is és természetesen ő is azonnal beleszeret a buzdosó katonába. Magával buzdosítja királyi palotájába és amikor megszólal, az ének lelévük. Hiába ébretegeti a szerelme királykisasszony, a halott katonas nem ébred föl. De megjelenik a kis csodó-lány és a halott mallere teszi azt a mézeskalácsszívet, amit a buzdosó katonától kapott a vízáron és a mézeskalácsszív dobogni kezd, a halott katonas új életre ébred. Kedves, egyszerű kis mese és az író csak egyszer áldotta föl tollát a konjunktúráknak, abban a jelenetben, amelyben az udvari toleand mendje el a meséből magáshozozan kizökkenő uradáját a halott katonáról.

Az előadás külsőlegesen nagyon volt. És teljesen nélkülöztes a megjelölés egyszerű. A művészek túlnyomó többsége népmesejátékokat fogta föl és játszott meg azt a népmesejátékokat. A három főszereplő közül egyedül Neményi Ildi volt az, aki első sorától az utolsóig meg tudta fogni a darab lelét és játékát, kezdőbetűvel, onnantól megjelölésével szívet magánp. bájos tudományosságulatot varázolt a színpadra. Csodálatosan szép volt a vízári jelenetben, bizony paraszthájában és az első mondatán után valami meleg mosolygás futott végig a szíve arca. Egyéni bájjával és egyéni intelligenciájával a megjelölésben paraszti szerepben is az egész előadás léptékeit tudott lassú. A kisebb szerepek betöltői között Miklósy Mergit, Levey és Mihályffy voltak azok, akik tudományosan ismert játszóttak. Ráthely a buzdosó katonas szerepében, bármennyire is igyekezett letompítani magát, népmesejátékos volt. Zsidányi a kis csodó szerepében maga volt az alhangsúlyos drámatikus. A többi szereplők igyekeztek jó karot adni az előadásnak. A közönség a felvonások közben valóságos óvácskát rohadott a szereplőknek. (g)

As Uj K...
Székely...
Föld...
As Uj K...
Je...
M...
Az ipar...
töltet na...
léte. A...
vonalak...
ipar...
intézked...
nem tal...
az új m...
Javasolj...
get a te...
az első...
könyv...
Köze...
az ipar...
sik a s...
ely elle...
megv...
nem vá...
ván an...
jettett...
száma...
lent...
sőt az...
biztos...
épités...
m...
A haz...
az első...
nyugdíj...
törvény...
nagy biz...
v...
— S...
jező...
Alfréd...
a brit...
sőt. A...
pányt...
Halle...
Weiss...
szai ut...
— E...
lak...
na déle...
nos, az...
Mint is...
feles...
térte az...
beh...
nagyf...
társ...
magán...
lovári...
egy...
szai...
r...
érke...
a nagy...
léte...
tolla...
— A...
sz...
T...
le...
köz...
sz...
mag...
igye...
egy...
sz...
és...
sz...
köz...
ket...
— L...
sz...
köz...
r...
léte...
b...
léte...
nem...
A...
a had...
bir

HIREK

— Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Munkalaj János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkének nyomtatását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Hónapos díjak: Egy hónapra 35 lei, negyedévre 240 lei, félévre 480 lei, egész évre 840 lei.

— A kolozsvári ipartestület közgyűlése.
 Az iparkamara dísztermében a kolozsvári ipartestület nagy érdeklődéssel tartotta meg közgyűlését. A napirend első pontja a székely építészeti vonakodás jelentés ismertetése volt. Jakab Lajos ipartestületi titkár beszámolt az elnökség által tett intézkedésekről, jelentette, hogy a városi tanács nem teljesítette az elnökségnek azt a kérését, hogy az új székely építési céljaira ingyen telket adjon. Javasolja, hogy a közgyűlés bízza meg az elnökséget a további intézkedések végrehajtásával és ha az elnökség szükségét érzi, a tárgyalás rendkívüli közgyűlést hívjon össze. A jelentéshez elnök Kocsis Ernő szólott hozzá, ki azt indítványozta, hogy az ipartestület tagjai részvényesekkel biztosítsák a székely felépítésnek lehetőségét. Babos Károly ellenezte ezt a tervet, mert az iparvezetők megvannak már terhelve, hogy valami új terhet nem vállalhatnak magukra. Jakab Lajos és Moldován Antal feloldozása után a közgyűlés az előterjesztett jelentést elfogadta. A költségvetés és zárszámadás jóváhagyása után a huszma bizottság jelentésének ismertetése került sorra. Ezt a bizottságot az előző közgyűlés küldötte ki azzal a megbízással, hogy tegye vizsgálat tárgyává a székely építészeti ügyét. E jelentés körül nagy vita támadt, melyben a közgyűlés több tagja vett részt. A huszma bizottság jelentésében megállapítja, hogy az elnök és titkár tevékenysége révén a munkajogi szabályokat megállapításánál inkorrekt dolgok történtek. Ennek megállítására a közgyűlés tizennyolc bizottságot választott, melynek a közgyűlés véget ért.

— Sir Alfred Mond az angol Kereset Hajtásod-akció elnöke. Londonból jelentik: Sir Alfred Mond, az angol aléhas tagja vállalta a brit Kereset Hajtásod-bizottság elnöki tisztét. Az újévi ünnepi szöveg megadandó kampányt november huszadikán kezdik a Kingsway Hallban, nagy gyűjtés előtt, amelyet dr. Weissmann be fog számolni mostani palaszínházban a nagyérdeműnek.

— Elhalasztották Mátza diákvészér magánlakosságát perét. A kolozsvári törvényszék előtt ma délelőtt került volna ítéletkoratára Mátza János, az ismert diákvészér magánlakosság ügye. Mint ismeretes, Mátza a Petru-Maior diákegyesület feloszlása után, amelynek ő volt az elnöke, feltréte az egyesület hatóságilag lepecsételt ajtaját és behatolt az egyesület helyiségébe, ahol állítólag nagyfontosságú iratokat vett magánba. Az egyesületi vezetés feljelentése alapján a kolozsvári ügyészség magánlakosságért emelt vádat Mátza ellen. A kolozsvári törvényszék ma délelőttre tüntet ki az ügyész a főtárgyalást, de a vádlott, akit a bükkös térségben tartóztatják a Vernicean ellen előzetes letartóztatás alatt, a napokban mentett fel, még nem érkezett vissza Kolozsvárra és így nem jelent meg a tárgyaláson. A bíróság a vádlott diákvészér kivételére miatt a tárgyalást a szerdai napra halasztotta el.

— A temesvári kézilajdosok kongresszusa. Temesvárról jelentik: A temesvári Kézilajdosok Egyesülete október 26-án tartja az évi kongresszusát. A kongresszuson elvárhatólag Beszterce és az egyesületi képviselőket fogadják meg és így a kongresszus országos jellegűvé válik. Meghívásukra kerülnek a szervezési ügyekben kívüli a leendő elnökök egye, az előző kongresszusok 1925. évi től való meghívásaitól, az 1927. évi meghívásaitól lakóhelyükön, illetve azok fokozatos arányában való megjelölés és végül a vidéki kézilajdosok csatlakozása a temesvári központok. A rendezés a kongresszusra meg fogja hívni a bánáti képviselőket és menestöröket is.

— Letartóztatott katonaszökevény. Chioresen kolozsvári detektív a hatodik hatósági közlése alapján letartóztatotta Foszó Lajos négyes hűbört katonaszökevényt. A letartóztatott szökevény katonai igazolványokkal próbálta magát igazolni, de a detektív az igazolványokat nem fogadta el és Foszó Lajos letartóztatott. A letartóztatott katonaszökevényt átadták a hadbíróknak.

— Marffy beadványokkal árasztja el a hatóságokat Budapestről jelentik: A Kovács-testvérek ellen már régebben megindult ékzisztos bombamerénylet bűnpörében a nyomozási stádium alatt Marffy József is a gyanúsítottak között szerepelt. Utóbb azonban ebben az ügyben megszüntették az eljárást. Marffy József asóta, hogy az Erzsébetvárosi Kör elleni bombamerénylet és a többi bombatények dolgában kitérnek a főtárgyalást, különböző beadványokkal árasztja el a hatóságokat. Legutóbb Mező Hugó táblabíró-vizsgálóbíróhoz küldött fű a fogházból egy beadványt, amelyben azt közli, hogy a Kovács-testvérek ékzisztos bűnügyében megszüntették ellene az eljárást, de a megszüntetésről hivatalos okmányt még nem kapott. Másnap a vádtanács elnökéhez küldött egy beadványt, amelyben fenhajtásáson azt írja, hogy a Kovács-testvérek féle bűnügy iratainak tanulmányozásához neki perrendszert joga van, de jogának gyakorlásához az egyik hivatalbeli tisztviselő meg akarja akadályozni. Azt kívánja, hogy az elnökség a törvényt nem ismerő tisztviselőjét vonja felelősségre és oltassa ki. Marffy-nak az a panasza merőben alaptalan, mert csak azt akadályozták meg, hogy Marffy a fogházból ne küldhessen egy délelőtt három fogház-ért is a tisztviselőkhöz, hogy mikor lehet már a bűnügyi iratokat tanulmányozni. Az ékzisztos bűnpör akit egyébként Marffy már át is tanulmányozta és hosszú jegyzéket készített magának.

— Az I. C. A. képviselője Ruszinszkóban. Munkácsról jelentik: A napokban érkezett ide Mirkin Charles, az I. C. A. zsidó világszervezet kiküldötte, hogy a ruszinszkói zsidó földművelők helyzetét megvizsgálja. Mirkin Charles tanulmánytja több napra terjed. A kiküldött több zsidó vezető ember kíséretében Husztra utazott, hogy a máramarosi viszonyokat a helyszínen ismerje meg. A I. C. A. akciója összefüggésben van a zsidó hitelzövezetek támogatásával is.

— A nagyváradi affér epilógusa. A mai postával kapunk a következő levelet: „Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Az Uj Kelet október negyedik számában megjelent „A nagyváradi affér epilógusa” című cikk alatt megjelöltéssel olvasom nevemet. Kijelentem, hogy a cikk szerzője tölem teljesen távol áll, azaz nem azonosítom magam a így kétségbe, hogy a tisztifikáció történt és valaki vizsgált nevemmel. Az indulat a cikkhez annak bírja bizonyára egy multheti beszélgetésből vette, mikor is felmerült az az eszmé, hogy egy újságírók keretében eszébe hullene tenni a helybeli állapotokat. Hogy azonban a jogot honnan vette ahhoz, hogy a cikk szerzőjél engem megneveljen, arra majd az illetékes fórum előtt fogom kérni a feleletet attól, aki nevemmel így visszaélt. Fogadja Szerkesztő ur megköszönötétét nagyrabecsülésem kifejezését. Ulmann Frigyes.”

— Cefolat. Az Uj Kelet folyó hó 3-iki számában „Párlatfordaló a nagyváradi munkásság körében” című cikk rém vonatkozó állításai nem felelnek meg a valóságnak. Kerecsuri Sándor, a cikk írója ellen a sajtóért megindítottam. Oradea-Mare, 1924. okt. 6. *Ullmann S. Sándor.*

Nagy

harisnyavásár

mellyen lecsillított árrakkal.

K ötött harisnya minden színben	25 lei
F lohr-harisnya minden színben	53 lei
M uszlin harisnya divat színben	69 lei
C érna-muszlin minden színben	98 lei
S elyemfátyol harisnyák minden színben	125 lei

BLATT

FÖTÉR IS

Bivaldosítványon és költőtarakkal érkező választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

— Régalmazásért három hónap. Berlinből jelentik: Az itteni országos bíróság mostanában hozott ítéletet a „Neue Zeitung” című újság egyik szerkesztője ellen. Az újság ugyanis cikket közölt zsidó orvosok ellen, akikről azt írta, hogy ezek megfertőzik a német betegeket, többeknek halálát is okozták azáltal, hogy ercvesség helyett mérget adtak nekik. Az orvosok testülete emiatt panaszt emelt a sajtóbírósegségél, amely a cikk szerzőjét, Herbert Wolmann-t három havi börténre ítélte.

— Régi zsidó sírköveket fedeztek fel Mainzban. Még két évvel ezelőtt a városi építkezések során Mainzban több zsidó feliratos sírköve bukkantak. A felirások azonban eltértek a ma használatban lévő köveiről és mindaddig nem sikerült azokat kibetűzni. Mostanában dr. Salfeld rabbi, híres törvényszéki Mainzba hívták a régi feliratos kövek felírataikkal együtt a tizedik évszázadból származókat. Az egyik sírkő rabbi Simon, Isak fiú volt, aki Mainz hitközségében kántoroskodott és akinek híműveit tudvalevőleg felvetették a rohaszónai liturgiába. Megtalálták azonban Rasi mesterének, rabbi Jakob ben Jakar sírkövét is.

— Alkoholemérgezés. Ma délelőtti telefonon jelentették a kolozsvári rendőrségnek, hogy a Kajántó-úti téglagyár udvarán halva találtak Madarasi János ötvenéves napasemőt. A rendőrségről bizottság ment ki a helyszínre a vizsgálat megkezdésére. A vizsgálat megállapította, hogy Madarasi János hónapok óta a téglagyár istállójában tartotta az őszakát. Tegnap este ittas állapotban tért baka szállására. Halálát, a rendőrség véleménye szerint, alkoholemérgezés okozta. A hullát bevizsgálták a törvényszéki bonctani intézetbe.

— Felrobbant kézilajdosok. Nagybecskerekéről jelentik: Penteeken délelőtti súlyos katasztrófa történt a beszkereki katonai gyakorlótérén. Radulovic őrnagy kezében felrobbant egy francia gyártmányú tájékozór és kilenc embert megsebesített. Az őrnagy péntek délelőtti a gyakorlótérén a francia gyártmányú tájékozórát szerkesztést és kezelést magyarázta a katonák előtt. Ahogy a gránát fupakját csavargatta, a gránát kirtelen működésbe jött és mielőtt még az őrnagy eldobhatta volna, felrobbant. A robbanás oly heves volt, hogy teljesen lemozkította az őrnagy jobb kezefőjét, szétszórtta az arát és a jobb szemét kitérte. A közelben álló Pavlovics alvezetőnek, a helyőrség parancsnokának a jobb oldalába hatolt be két gránátmarék és súlyos baleset sérüléseket okozott. A robbanás következtében még hét közelben álló kőkatona szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket.

— Felakasztotta magát egy kereskedő felesége. Tegnap a tem reggeli órákban jelentették a kolozsvári rendőrségnek, hogy a Calce Regale Ferdinánd 130. számú alatti házban Szűcs Miklós felakasztotta magát. Az ügyilkörség az asszony férje fedezte fel, aki állásból felébredve áraszt valótlan feladása ügyét és rosszat sajtó, kereskedésbe indult. Minthogy a lakásban nem talált rá, Sztics Miklós az felesége nem be, ahol remélhetőleg vette észre, hogy az asszony felakasztotta magát. Szűcs Miklós azonnal levágta a kötélről az ügyilkörséget, de már nem lehetett rajta segíteni. Az alig harminchéreméves házasszony ügyilkörségek oka ismeretlen.

— Rabiótémádés a ceortkovi rabbi ellen. Lemtergéből jelentik: Izrael Friedmann, a híres ceortkovi rabbi, aki a háború kitörése óta Bécsben lakik néhány héttel ezelőtt Ceortkova utazott, hogy az ünnepeket itt töltesse el. A napokban egy éjjel három aléhas rabbi tört a rabbi lakásába és arra kényszerítették Friedmann-t, hogy minden kámpánt és értéktárgyat adjon el. A banditák, minden ottjukat elvették, elvették. A rendőrség megindította a nyomozást. A rabbi a nagy igazságtól megbádogodott.

— Legett egy zsidó falu. Varsóból jelentik: A Szoiz: körzetben tartó Darocin falu, amelynek lakói majdnem mindnyájan zaidót, a napokban teljesen legett. Negyvenkét ház egészen a lángok martaléka lett. A hajléktalanok felségelyezésére bizottságot alakítottak.

— Bratlanu miniszterelnök Bécsben
 Bécs, október 6. A bécsi lapok nagy cikkben foglalkoznak Bratlanu József miniszterelnök látogatásával. Seipel kancellár hivatalos lapja, a „Reichspost” kifejti, hogy a látogatás Ausztria és Románia politikai és gazdasági viszonyának további fejlődését jelenti.

.....
 kippur, melynek e napok sorsfor-

 folytatta akcióját,
 K.L. munkásai e
 arra kéri, hogy
 népevel szemben.
 at megváltásokat.
 ágaít az Uj Kelet
 gy napot ünnepel
 oha se kőző elmu-

 telésül a Tóra elé
 a felhívás tisztos-
 tak hozzá a Szent

 anak az élőkre is,
 gy maroknyi Eree
 se elé, Eree Jisz-

 tyrészi Főirodója.

 ACS
 Albert daljátéka.
 (ar Színházban)

 esemtel nem szit-
 atetés akar laoni
 ttnak hívják. És
 gyszer nem a szó-
 haem egy vérébéli
 a kizsáztó és als-
 y bájos meséjétéket
 kéket. Nincs benne
 bbanó, nem „Kék
 de a maga bájos,
 vel az első szavé-
 az ember szívébe.
 nai Albert díszírót,
 ől mentes balk-
 mese egy bajdos
 an megtalálja szive
 székessésvet vess
 kiralysámszony is
 abesseres a büjdos
 kirtályi palakájába
 ok islévők. Hiába
 sszony, a halott
 blank a kis eseléd-
 zat a mésszállós-
 hapott a vásáron
 end, a halott ka-
 egyserü kis mese
 tellát a kezünk
 amelyben az udvari
 gylhetőségen kizök-

 gyogó volt. és tel-
 rögét. A szisszek
 foga föl és ját-
 A három ifjus-
 őli vált az, aki első
 a fegni a darab
 val, onok meg
 bájos tándess-
 Csedalatonu eső
 paraszthájáb
 i meleg mosolygá
 őni bájjal és nagy
 gylhetőséu parsziv
 épenitjává tudott
 ői közt Miklósy
 voltak azok, akik
 thely a bajdos
 re is igyekozott
 jássott. Zaidoklyi
 volt az alhang-
 repők igyekoztek
 A község a fel-
 biktat rendezett a
 (g)

Rudolf Messe No. 8004

SÁNDOR AGOSTON
UTÓDA

CLUJ
Unió-u. 2

Pérfidival különlegesség, legfinomabb fehérműt száját műhelyemben készülnék

Zsák-Ponyva

Vásár!

Készletben van

Albala és Tiszgóra

E. P. H. V. T. 2. sz. Székelykeresztúr Albala Tiszgóra-Fehérműt

Legjobb **harisnya** készlet

SÁNDOR TESTVÉREK

kötött, az öt rövidáru hátszál, G. Regatta Ferdinand 13. Nagy választékban érkeztek perzsa, samitza és jumpar fonások. Női, férfi és gyermek-harisnya nagy választék. Nagy választék férfi fehérműtben. Legelőbb bevásárlási forrás. Székelykeresztúr 54

SUCHARD

KAKAO

FLORIMULHATAI

Főtisztviselőt keresünk

ki a román, német és magyar nyelvben perfect. Ajánlatok "Komoly munkakerő" jellegre Cluj. Postafiók 127. küldendő.

KÖZGAZDASÁG

Magyarország ősszel ratifikálja a magyar-román pénzügyi egyezményt

(Budapest, október 6. Az Uj Kelet tudóstól.) A Románia szempontjából is nagyjelentőségű biró román-magyar pénzügyi egyezményt a magyar kormány a közeljövőben megnyíló őszi parlamenti ülésnek előterjeszti ratifikálására. Mint az Uj Kelet már megírta, az egyezmény értelmében a magyar és román államok között fennálló tartozásokat román valutában kell megfizetni. Az 1919 október 31. előtt keletkezett követelések és tartozásokra az 1:4 arányt állapította meg az egyezmény.

A magyar életbiztosító társaságok erdélyi fiázeleit a román társaságok 1:2 arányban veszik át. A hadikölcsönkötvényekre felvett lombardkölcsönöket a román adósok 1:1 arányban és magyar koronában tartoznak megfizetni. A magyar lakarekpénztárak a román állampolgárok közzvetítésének összegét 1:4 arányban fizetik vissza. A jelzálogtartozásokat a román adósok az egyezményben megállapított határig fizetni tartoznak, mely ha nem történik meg, a tartozásokat a román állam veszi át.

Mégis lesz új bankjegyhelyettesítés? Megírta az Uj Kelet, hogy a fővárosi bankok értesítik én Gromola, a Banca Nationala kormányzója hivatalosan közölte, hogy a kormány jelenleg nem térhet át az infücióra, mert az súlyos hátrányokkal járna a lej stabilitására. A bukaresti "Argus" legutóbbi számában interjú közöl Stefan Cerchez bukaresti iparkamarai elnöktől az UGIR által a pénzügyminiszterhez benyújtott memorandumáról. Cerchez szerint a pénzügyminiszter figyelmesen és jóindulatlag tanulmányozta a gyáriparosok emlékiratát, amely konkrét javaslatokat tartalmaz a pénzügyi enyhítésre. Komolyan szó van arról, hogy a Banca Nationala új bankjegymennyiséget bocsásson ki a Creditul Industrial obligációja alapján, a román ipar aranyértékének erejéig. A javaslat most a Banca Nationala és a Creditul Industrial vezetésébe került. A héten széleskörű tanácskozás lesz arról a kérdésről a Banca Nationala és a Creditul Industrial között az ipar, kereskedelem és pénzügyi reprezentációk bevonásával. Ennek az értekezletnek elvi konklúziói fogják a kormányt megfelelő irányba elhatározásra készíteni.

A budapesti Magyar Általános Hitelbank új vezérigazgatója. Budapestről jelentik: Pénzügyi körökben hirtelen jár, hogy báró Ullmann Adolf, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója, állásától visszavonulni kíván. Báró Ullmann Adolf helyébe hirtelen báró Kornfeld Pál lép, aki apjának pozícióját aránylag igen fiatalon, negyven éves korában fogja átvenni.

Szervezik a dévéri ipari és kereskedelmi kamara tisztviselőit. Dévéről jelentik: A megye megalkotott dévéri ipari és kereskedelmi kamara hozaképzett tisztviselőinek megválasztására, melynek sorára két titkár, egy iradalmgátló, egy iradalmrattó, egy gépirőnöki állásra pályázatot hirdet.

A cseh nagytőke német hitelleire számít. Prágából jelentik: Egyes kormányos körök álló lapokban közlemények jelentek meg, melyek szerint prágai német-adó kormányzók ismét foglalkoznak egy új külföldi kölcsön felvételének gondolatával a tere megvalósítása érdekében arra várnak, hogy a külföld milyen álláspontot fog elfoglalni az új kölcsön finanszírozása tekintetében. Hír szerint Amerikában a kölcsön szempontjából kedvező a helyzet. A cseh nagytőke ezzel szemben német kölcsön iránt érdeklődik. Csehszlovákia a külföldi kölcsön rövidlejáratú belföldi tartozások rendezésére fordítaná.

Hír erdélyi bankok dollárkölcsönéről. Nagyvárosi közgazdasági lap azt a megalapozott hírt közli, hogy a Schweizerische Bankgesellschaft egyik képviselője Erdélyben és Bánátságban járt, ahol a nagyobb pénzintézetekkel tárgyalásokat folytatott az erdélyi és svájci pénzügyi körök között lépitendő kapcsolatok lehetőségeire vonatkozólag. A svájci pénzintézet állítólag kijelentette, hogy a svájci bankok hívva az erdélyi és bánáti pénzintézetek beállításában a közeljövőben megvalósuló gazdasági konzolidációban, a nagyobb erdélyi és bánáti pénzintézetekkel felvezetik a közvetlen kapcsolatot. A tárgyalások folyamán felmerült egy Svájc felé irányuló nyarterménykivittel foglalkozó exportvállalat létesítésének ügye is, mellyel kapcsolatban a kezdeményező lépések már meg is történtek. Mint konkrétumot közli az illető közgazdasági lap azt a hírt, hogy Erdély és Bánát pénzintézeti számára

A cseh kormány iparnak minősíti a banküzletet. Prágából jelentik: A pénzügyminisztériumban most folynak az előkészítő tárgyalások a bankárpárt szabályozó javaslat előkészítésére. A bankárpárt szabályozását a kormány a pénzügyi javaslatokkal egyidőben óhajtja leterjeszteni.

Stagnál a szatmárvidéki gabona és gyümölcsexport. Szatmárról jelentik: Míg a CFR. bukaresti vezérigazgatósága kiadta azt a rendelkezést, mely szerint Máramaros- és Szatmár megyék területéről nem mehet ki a külföldre egyetlen vasúti kezei sem, a szatmárvidéki export, különösen pedig a gabona- és gyümölcsexport teljesen stagnál. A helyzetet magyarázhatja az a körülmény is, hogy Csehszlovákia nem ad export céljára kölcsönöket, a Magyarország által kölcsönzött vasúti kocsik is csak egy részét tudják lebonyolítani az exportnak. Különösen az almatermékek érik ennek a visszaszerezésnek súlyos hátrányait, amennyiben Szat-

A cseh kormány iparnak minősíti a banküzletet. Prágából jelentik: A pénzügyminisztériumban most folynak az előkészítő tárgyalások a bankárpárt szabályozó javaslat előkészítésére. A bankárpárt szabályozását a kormány a pénzügyi javaslatokkal egyidőben óhajtja leterjeszteni.

Stagnál a szatmárvidéki gabona és gyümölcsexport. Szatmárról jelentik: Míg a CFR. bukaresti vezérigazgatósága kiadta azt a rendelkezést, mely szerint Máramaros- és Szatmár megyék területéről nem mehet ki a külföldre egyetlen vasúti kezei sem, a szatmárvidéki export, különösen pedig a gabona- és gyümölcsexport teljesen stagnál. A helyzetet magyarázhatja az a körülmény is, hogy Csehszlovákia nem ad export céljára kölcsönöket, a Magyarország által kölcsönzött vasúti kocsik is csak egy részét tudják lebonyolítani az exportnak. Különösen az almatermékek érik ennek a visszaszerezésnek súlyos hátrányait, amennyiben Szat-

Remscheidi gatter és Körfürészeket legmegbízhatóbban szállít raktárról. **GROSSMANN JENŐ** műszaki üzlet. Oradea-Mare-Nagyvárad, Baross-utca 10 sz.ám

Őszi és téli divat-ujdon-ságaink:

selyem, szövet, bársony és flanelokban megérkeztek.

Telefon 961. Telefon 961.

Szilid árak! Garantált minőségek!

Kedd,
márban,
háromszáz
amelyet
tizedrész
nagybány
gyűjtőhe
almaterm
termést
hozni az
vittákhoz
A
terjeszke
nez kone
svéd kor
a konce
ket kiép
kikaszál

A ma
az össze
csak elvét
Osztrák
420, cseh
35-75, dol
9-90, font

Bukar
London 8
36-10, Bé
Bukar
43, leva
francs fru
350, drac
lengyel má
korona 25

Bérlin
Amsterda
\$11-75 Le
2785, Hól
1560 00, B
150 00, B
101-50, B

Du
tárgyalak
többi idő
melyek ar
ben az ut
melybe Aus
ben meg
tárgyalak
ját. Az uni
már vezet
konföderáci
versenyképe

Hil
e lapban

Szenzáci

Figy
Cipő
ges
női,
cipő
áron
, Au
Cluj,

márban, Szilágyban és Máramarosban több mint háromszáz vagonra tehető kintő álmalmát van, amelyet a fenti rendelet értelmében legfeljebb tízszázötven tonna lehet csak kiexportálni. Ennek fogva a nagybányai, zilahi, szilágyosnyói gyümölcssterilis gyűjtőhelyein halmozásukra rothad össze a kintő álmalmát, holott ha a termelők az ideai nagyzeret termést kihasználhaták, az az államillióval járulna hozzá az ország külkereskedelmi mérlegének aktívitásához.

A Stinnes-koncern Svédországban is terjeszkedik. Krisztianföből jelentik: A Stinnes koncern képviselői tárgyalásokat kezdtek a svéd kormánnyal s ajánlatot tettek arra, hogy a koncern tökéletesével a svédországi vízierőket kiépítik s a vízi energiákat racionálisan kihasználják.

A mai valutapiac

A mai napon a további kínálat következtében az összes devizártekék hanyatlottak. Üzletkötés csak elvétve történt. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 386—396, magyar korona 410—420, cseh korona 545—555, svájci frank 25:65—25:75, dollár 177:00—180, francia frank 9:80—9:90, font sterling 830—835, olasz lira 3:10—3:20.

Valutapiac október 6-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1000, Berlin — London 835, Newyork 187:00, Róma 830, Zürich 38:16, Bécs 27:00, Prága 560, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 750 00, márká 48, leva 130, török lira 105, font sterling 835, francia frank 1080, svájci frank 36 00, olasz lira 350, drachma 350, dinár 255 00, dollár 188 00, lengyel márká 34 00, osztrák korona 28 00, magyar korona 25:50, cseh korona 550.

Bécs. Nyitás—Zárás: Berlin 124:50—124:50, Amsterdam 202:35—202:50, Newyork 522:50—511:75, London 3331:50—3323:00, Páris 2750—2735, Milánó 2277:00—2260:00, Prága 1560—1560 00, Budapest 63:00—63:00, Belgrád 732:50—730:00, Bukarest 277:50—274:00, Varsó 101:50—101:50, Bécs 75:75—73:75.

Dunai vámkonföderáció alakításáról tárgyalnak Genfben. Berlinből jelentik: Az utóbbi időben olyan hírek kerültek forgalomba, melyek arról szólnak, hogy a népszövetség keretében az utóállamok vámunióra akarnak lépni, melybe Ausztriát is bevonják. Diplomáciai körökben megerősítik, hogy vámunióról valóban tárgyalnak Genfben, ahol az alkutárgyalások is tartják. Az unió létrehozásánál a nyugati nagykatonák vezetőit az a cél vezeti, hogy egy dunnai vámkonföderáció megalakításával a német nagyipar versenyképességét győzezték.

Hirdetések

a lapban a legeredményese

Szenzációk
a Központi Bár
világvárosi műsora

Figyelem!

Cipőosztályunk végleges kiárusítása miatt női, férfi és gyermekcipőket jóval gyári áron alul árusítjuk el.

„Au Printemps“
áruház
Cluj, volt Unió-u. 11.

Figyelem!

SZÍNHÁZ-MŰVÉSZET

Színházi iroda közleménye

Minden este — Mézeskalács. Ennek a hétnek a műsorán a diadalmas sikerű Mézeskalács uralkodik. Csaknem minden este a Mézeskalácsot adják. Kedden negyedest, szerdán ötödször, pénteken hatodszor kerül színre Emőd Tamás és Szirmay Albert mélyhangulatu poétikus új operettje mindenkori bemutatás előadás nagyzeret szereplőivel.

A férfiek iskolája. Különleges vonzó művészi művészi szenzációja lesz szombaton este a magyar színháznak: a Moliere-cyklus első előadásaként az évtizedek óta nem adott Férfiek iskolája fog színrekerülni új rendezésben, stílusos ballett betétekkel. A színház tagjai felfokozott ambícióval készülnek a szombati estére. A balletben pedig Ligeti József és növendékei fognak szerepelni.

Traviata Igen nagy az érdeklődés a esztendőki operát iránt. Verdi Traviatáját fogják előadni gondos előkészületek után. A főszerepekben Lévy Ilonkával, Takács Mihályval, Szabó Zoltán vendéggel, Réthelyivel, Kézegi Margittal, Jung Jánossal.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: A mézeskalács. (Bérlés. Sorozat 72)

Szerda: A mézeskalács. (Bérlés. Sorozat 73)

Csütörtök: Traviata (Lévy Ilonka, Szabó Zoltán és Takács Mihály főlépésével. Rendes helyárral. Premiere-bérlés 8. szám. Sorozatszám 74)

Péntek: A mézeskalács. (Operettejüdség 6-odszor. Bérlés. Sorozat 75)

Szombat d. u. fél 4-kor: Sulamith. (Méréskelt helyárral. Sorozat 76)

Szombat este 8-kor: Férfiek iskolája (A Moliere-cyklus első estéje. Ligeti József és növendékeinek közreműködésével. Napi bérlés 17 szám A. Sorozat 77.)

Vasárnap délután 3 1/2-kor: A proletárok (Az új magyar drámák sorozatának harmadik előadása. Szentgyörgyi István főlépésével, mérsékelt helyárral. Sorozat 78.)

Vasárnap este 8-kor: A vörös malom (13-adszor. Rendes helyárral, bérlés. Sorozat 79)

Hétfő: Szent Péter esernyője (Újdonság. elsőször. Premiere-bérlés 9 szám. Sorozat 80)

Kedd: Szent Péter esernyője (Újdonság, 2-odszor. Napi bérlés 18. szám B. Sorozat 81)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Kedd, október 7. Premier. Az orkán szárnyán. A felbomlott természet drámája, 11 felvonásban, Lottie Blair Parker népszórá irása után. Rendezte a híres amerikai rendező D. W. Griffith. Főszerepben Lilian Gish. A cselekvés a Niagara viadáljánál történik.

Uránia-Mozgó. Kedd, október 7. Cosmopolis. Szenzációk bűnügyi filmregény 9 felvonásban, Paul Bourget regénye után. Főszerepben Elena Lunda és Albarte Capozzi.

Apollo-Mozgó. Kedd, október 7. Ausztráliai menyasszony. Kacagató vígjáték, 6 felvonásban. Főszerepben a világ legjobb komikusai: Patt és Patacson.

Cukorka, eszokoládé, gyümölcs, hal- és húskonzervek csak a Str. Jorga (v. Jókai-utca) No 23. szám alatt

október hó 15-én megnyitja

DARIUS

cukorka és csemegeárú raktárnál
szerezhetők be. Eladás nagyban és kiskisnyben a legzölidább árak mellett. Sirocco 238

Deák Ferenc-utca 12.

Centrala Textilor Textilközpont

férfi és női gyapjaszövetek. Belsőáruk.
Lloyd 2890

Működő

gyógyszertárakat

átveszek vagy bérelek.

Részletes ajánlatok „PROGRES”
Agentiei de Publicitate, Bucuresti,
Calea Grivitei 96. küldendők.

SPORT

Vasárnapi eredmények

Universitatea—KAC 1:1 (1:0). Bíró: Winkler. A tegnapi kolozsvári sportesemények magukon viselték Jakobi Dudi halálhírének hatását. A városi pályán az Universitatea mérkőzött a KAC-cal, melynek eredménye 1:1 (1:0) eldöntetlen maradt. A mérkőzés végén sajnálatos esemény játszódott le. Az egyik csapat fanatikus közönsége afeletti bosszúságában, hogy a KAC ki egyenlítő gólya a második félidő utolsó percében esett, inszultálta a bírót. Amikor a Kolozsvári katonasport Kinigli a megtámadott bíró segítségére sietett, a fanatikus hívek őt is alaposan helyben hagyták. Az ügyek a Comitatul Regional előtt lesz a folytatás.

A CFR—KKASE 3:2 (0:2). Uszmas, csapatok játék, darvaságokkal tarkítva, melynek következménye az lett, hogy a bíró több játékost kiállított. Itt említjük meg még, hogy mielőtt a játékos csapatok tudomást szereztek Jakobi Dudi haláláról, két perces felfüggesztették a játékot a gyász jelel és a játékosok karjaikra gyászmalagot tűztek.

A Haggibbor—KMTE mérkőzés Jakobi Dudi halála miatt elmaradt, melyet valószínűleg a hét folyamán fognak lebonyolítani.

KAC ifj.—Husiparosok 1:0 (1:0).

EHT ifj.—KMTE ifj. 3:1 (2:1). Ifjúsági bajnoki mérkőzések.

Akadémia II.—KMTE II. 3:0 (2:0).

RMS—Husiparosok 7:2 (5:0).

Vidéki eredmények

Brassó. Brasovia—Kinizsi 3:0 (0:0). A nap legnagyobb meglepetése. A Kinizsi, Smaler kivételével, komolyan állott ki a Brasovia ellen, többet is támadott, mint a vendéglátó csapat, de akcióját nem kísérte szerencse. Brasovia komb.—BMTE komb. 3:0 (2:0).

Nagyvárad. Bihorai—Törökvis 2:1 (0:1). A Törökvis sokkal jobb volt, vereségét balzszerenőjének köszönheti. Egyetértés NSCMT 2:1 (1:0). Bajnoki.

Szatmár. Törökvis—Sámson 4:1 (2:1). Bajnoki mérkőzés, melynek vesző gólját a Sámson éri el, de ezután visszazsúg és a satmári csapat könnyen győz.

Temesvár. TAC—Kadima 7:0 (5:0). A zsidó csapat nagyarányú vereségét menti az, hogy több tartalékkal volt kénytelen játszani.

Aiud Nagyenyed Sparta (Gherla)—NTK 5:0 (2:0). Másodosztályú bajnoki mérkőzés. Bíró: Marcinkovics.

Torda-Torda. Solway—TSC 2:0 (1:0). Másodosztályú bajnoki mérkőzés, amelyet a tordai csapat a marosújvári együttesben szerepelt igazságtalan játékos miatt megív. Bíró: Pop Jucan.

Sfântul Gheorghe Sepsiszentgyörgy. SMTE—BMTE ifj. 2:2 (2:0).

Sighisovara-Segesvár. Coetus—STV 1:0 (1:0) Bíró: Gheorghesen.

Odorheiu Sz. Udvarhely. Hargita—BCFR 2:1 (1:1). Bajnoki. Bíró: Sebász.

Arad. (AMTE—ATE 2:0 (2:0).

AAO—Olimpia 3:1 (2:0).

Petroseni-Petrozsény. Camp—Jiu 3:1 (0:0).

Timisoara-Temesvár. Sparta CFR—TMTE 2:0 (2:0).

Simeria Piski Gloria-CFR (Arad)—CFR (Piski) 2:0. Elsodosztályú bajnoki.

Sibiu. Soimii—NSE 1:0. Bajnoki.

Bucuresti. Victoria (Cluj)—Unirea 6:0 (1:0). Pályaváto mérkőzés.

Krisföldi eredmények

Haskah—FTC 2:1 (1:1). A Budapesten megtartott nemzetközi mérkőzésen kezdetben az FTC volt félsúlyban, de eredmény nélkül. A béciek főleg a szélsők révén támadtak, de a belső csatások mindent elrontottak. Változatos mezejűtök után a 40. percben Eisenhoffer volt FTC játékos egyenlítő ki a budapestiek vezetőségét. A második félidőben bécsi félsúly és az 5. percben Eisenhoffer megszerezte a győztes gólt.

III. ker. TVE—UTE 1:3 (1:0).

BTC—Vasas 3:3 (2:0).

VAC—Törökvis 2:1 (0:1).

MTK—BEAC 0:0.

Budapesti másodosztályú bajnokság. KAOE—EMTK 1:0. UTSE—UMTE 1:0. Föv. TK—Postás 6:2. KTE—BAK 1:1. 33 FC—NAC 3:0. Észterész—TTC 3:1.

PRÓHIRDETÉSEK

Angol nyelvmester, egyetemi végzettséggel, 3 hónapi kurzus alatt angolul beszélni és írni megtanít. Értekezés: Calea Motilor 52., este 8 ó. után. 7987

Benősiúne 28 éves, főiskolát végzett kereskedő jómódú zsidó kereskedő vagy gyáros családba. Komoly ajánlatot „Murka” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 7949

Német órákat vesznek. Cím a kiadóban.

Négy gimnáziumot végzett urileány, ki már hosszabb ideig volt péntár-nál alkalmazva, állást keres. Megkeresésüket „Pontos” jellegre a kiadóba.

Kereskedelmi érettségivel, román, német és magyar nyelvtudással állást keres — lehetőleg főszakmájánál, lezserelt fiatal-szaber. Cím a kiadóban. 7947

Koszítal, szállással egy tanuló felvételt divatár-telemben. Szombaton zárva. Eugen Bán, Sibiu. 7948

Keresek fiatal szakképzett paplan-készítő nőt és egy fiatal szakképzett kártyító segédes teljes ellátással. Ajánlatok Ladig Lipót kártyító és paplan-készítő, Petroseni, küldendők. 7950

Egy szoba konyha, mellékkeliségekkel új épületben fiatal zsidó házaspárnak azonnal kiadó. Cím a kiadóban.

Nyelvtanuláshoz segéd-könyveket, szótárakat előnyös árban szállít az Uj Kelet könyvosztálya. Kérjen árajánlatot.

Pénz nélkül? ki női kabátját az „Urania” áruházban vásárolja, Calea Regale Ferdinand 64. (Urania-mozgóval szemben). Izléssel, sikeresen, elegánsan és olcsón eltérkedhetik. Sirocco 168

Urileányokat férfi és női fehérnemű szabására, varrására és hímzésre négy hónap alatt teljesen megtanítok. Berkovits Miklósné, Str. Tudor Vladimirescu (Mikos K.-u.) 17.

Azonnal átadó rendkívül kedvező feltétellel, más foglalkozás miatt — Bodega italraktárral, vendégszoba és szoba-konyha lakás, udvar, tekepálya mellékkeliségekkel, Kolozsvár külterületén gyárak mellett. Cím a kiadóban. 7951

Double raglanok férfi- és fiuruhák M. Neumann cégnél Cluj, Piata Unirii 14.

Orth. כשר Figyelem! Megnyílt Bucurestben a város legforgalmasabb helyén egy szigoruan orth. כשר étterem, három elsőrangú, legmodernebben berendezett terem áll a tisztelt közönség rendelkezésére. Kérjük a tisztelt vendégeket, hogy győződjenek meg kitünő konyhánkról, tiszta és gyors kiszolgálásról. Restaurant orth. כשר Princiar igazgatósága (Hotel Princiar) Bulevard Elisabeta No 17. Az étteremben בנין

Longines 7 GRANDS PRIX legpontosabb óra

Zeiss Busch Rodenstock szemüvegkülönlegességek

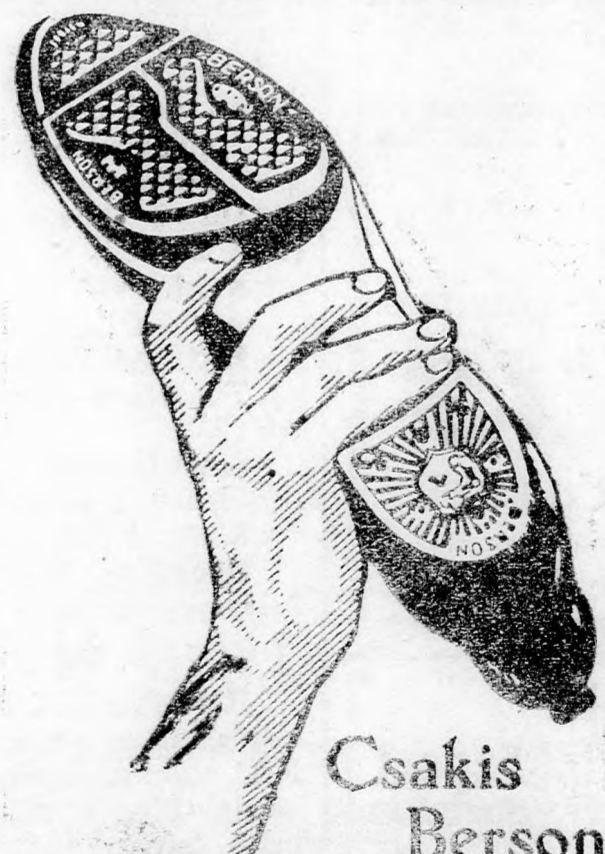
KUN MÁTYÁS FIA 1876 óta fennálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2. orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

יום כיפור minőségű templomi gyertya ékeszt. SPÉTER MÓZES, fűszerkereskedő, Piata Mihai Viteazul.

LÁDAGYAR Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és azélezedeit részben megrendelésre azonnal készít és bárkora szállít a legolcsóbb áron Sajovic és Lobevisz fakereskedés és ládagyar Cluj, Strada Cernăji (volt Kajántól-ut) 1 sz

Mit olvassunk?

Table with 2 columns: Book title and price. Includes titles like 'A világirodalom anekdotáinak I.', 'Appetex: A láthatatlan ember', 'Barta: Mált', etc.

gumiszarvakot és talpat viseljen! Ruganyos és tevel járását, cicsó és nővel cipője tartósságát.

Posztópapucs párja 120 lej az ELITTE cipőáruházban, Cal. Reg. Ferdinand 65.

Valódi perzsaszőnyegek nagy választékban jutányosan kaphatók * Sternberg, Tel. 13-45. Oradea-Mare, Piata Unirei 2

Kadima Nyomda- és Kiadóhivatal A. Y. nyomda Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.

1924 október

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.